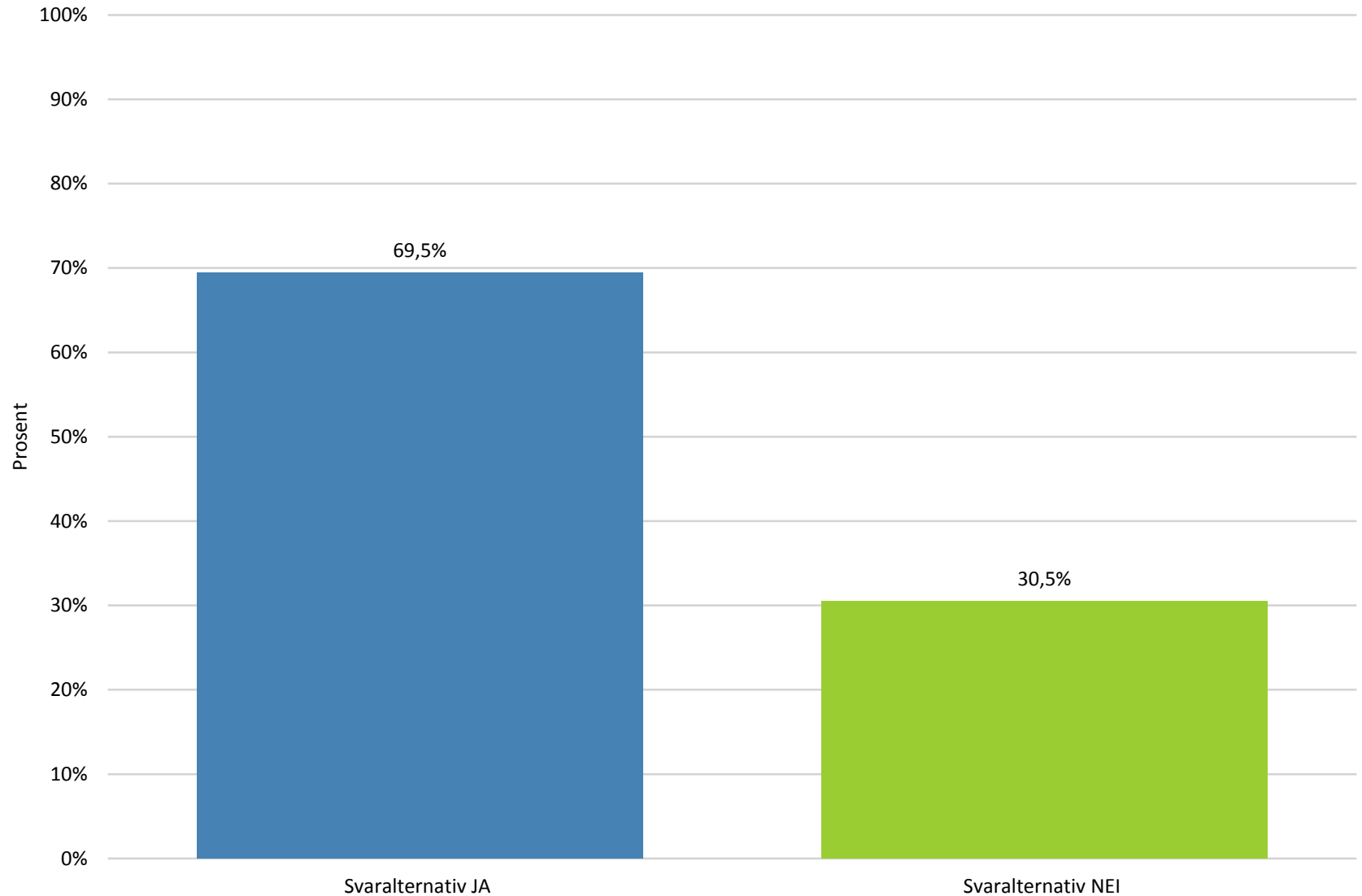

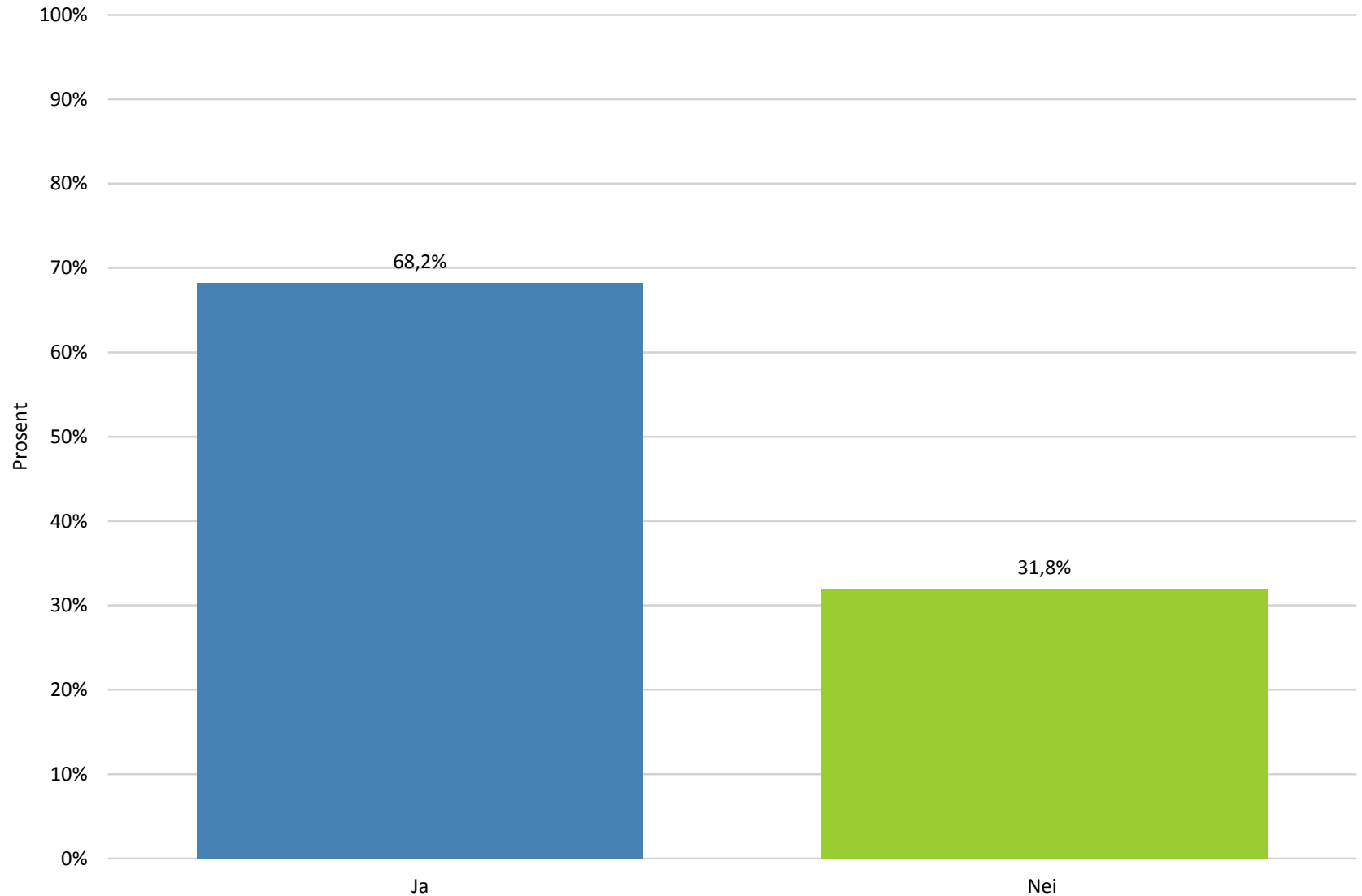
1. Har kommunen/fylkeskommunen erfaringer med den nye håndhevingsordningen ?

1. Har kommunen/fylkeskommunen erfaringer med den nye håndhevingsordningen ?

Navn	Prosent
Svaralternativ JA	69,5%
Svaralternativ NEI	30,5%
N	226

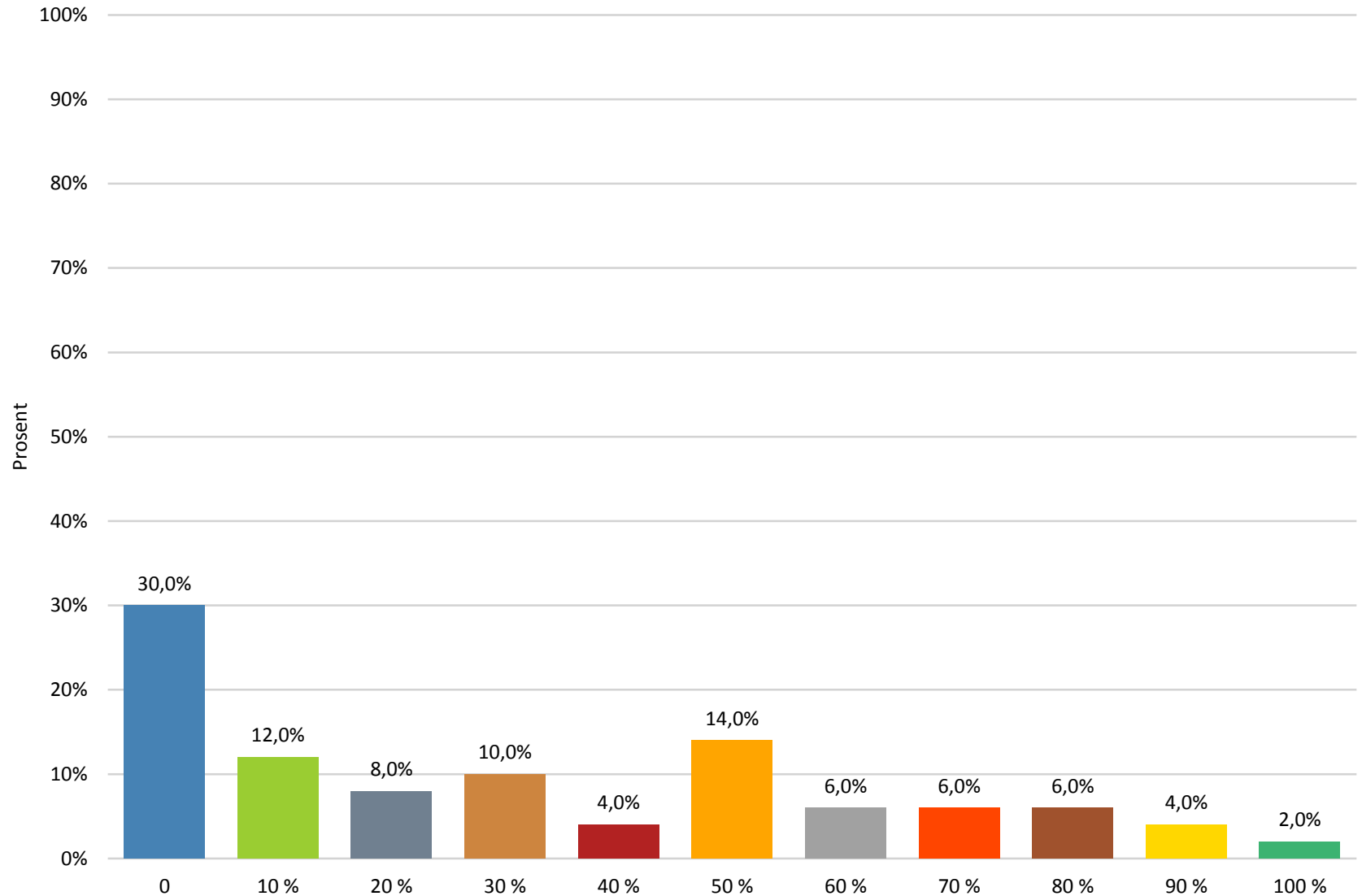
2. Er fylkeskommune/kommunenivået alltid involvert i fylkesmannens saksbehandling ved klagesaker som blir klaget inn for fylkesmannen i den nye håndhevingsordningen?

2. Er fylkeskommune/kommunenivået alltid involvert i fylkesmannens saksbehandling ved klagesaker som blir klaget inn for fylkesmannen i den nye håndhevingsordningen?

Navn	Prosent
Ja	68,2%
Nei	31,8%
N	157

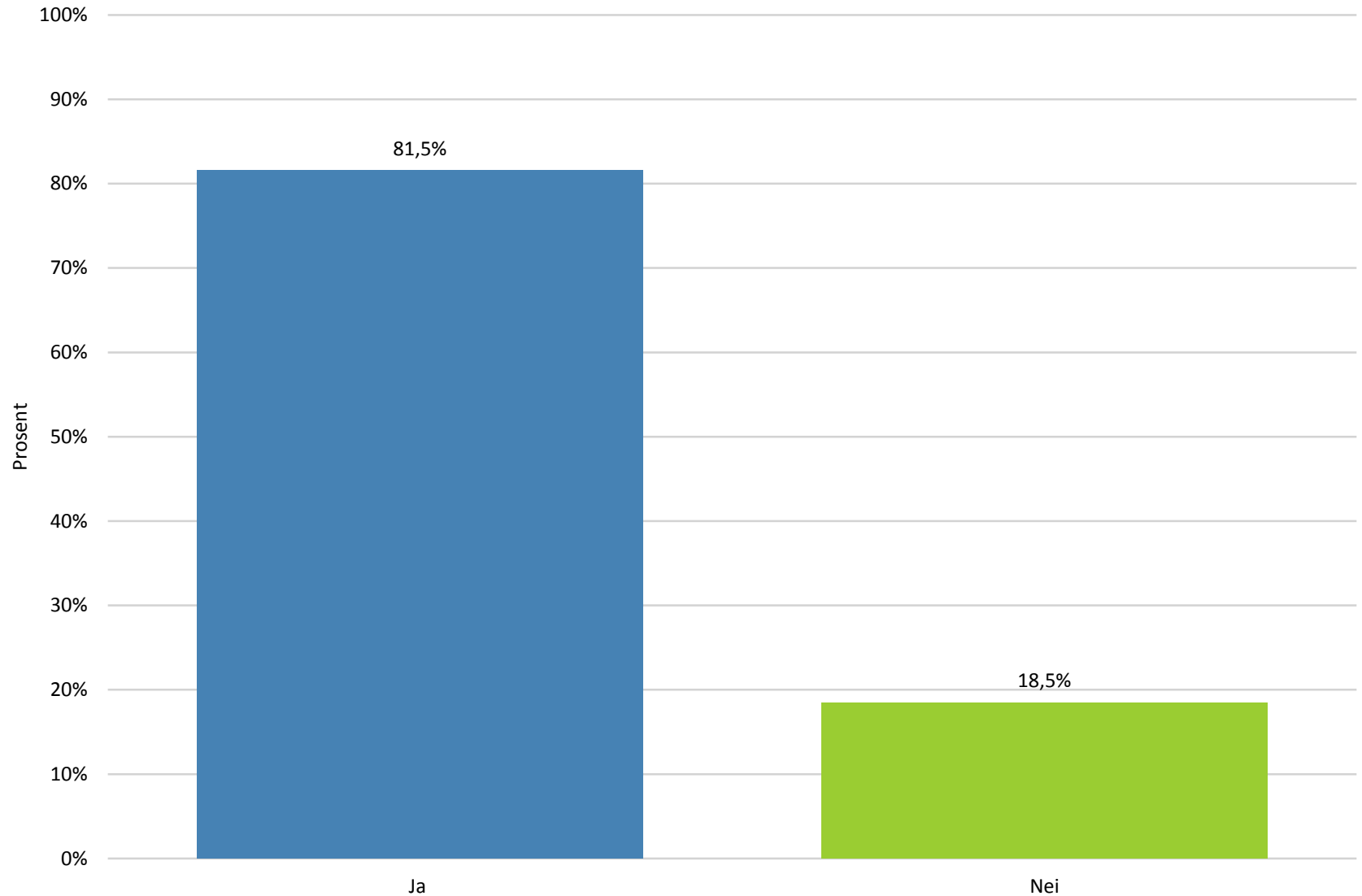
3. Hvor stor andel av sakene har (fylkes)kommunen blitt involvert i?

3. Hvor stor andel av sakene har (fylkes)kommunen blitt involvert i?

Navn	Prosent
0	30,0%
10 %	12,0%
20 %	8,0%
30 %	10,0%
40 %	4,0%
50 %	14,0%
60 %	6,0%
70 %	6,0%
80 %	6,0%
90 %	4,0%
100 %	2,0%
N	50

4. Oppleves vedtakene fra fylkesmannen som relevante og gjennomførbare?

4. Opplevs vedtakene fra fylkesmannen som relevante og gjennomførbare?

Navn	Prosent
Ja	81,5%
Nei	18,5%
N	157

5. Hvis ikke- hvorfor?

Konflikt med retningslinjene i arbeidsmiljøloven (eks vedtak/ forslag fra Fylkesmannen om å flytte eller si opp ansatte)
Konflikt til kommunens verdisyn når fylkesmannen foreslår konkrete fagmiljøer og konsekvenser vedr oppfølging av elever

---

Vi har ikke hatt saker etter eg blei tilsett 01.10.2017, men eg arva ein sak der behandlinga frå fylkesmannen var veldig einseitig. Denne behandlinga av saka og fylkesmannens vedtak i saka blir handtert på kommunalt nivå saman med advokat.

Jeg tror vi har hatt en sak hos fylkesmannen, men har ikke hørt noe fra fylkesmannen om denne saken

---

Her kunne eg svart både ja og nei. I nokre tilfelle er dei både relevante og gjennomførbare, i andre er dei ikkje det. I dei tilfella dei ikkje er relevante og gjennomførbare, handlar det ofte om andre og vikarierende motiv for meldinga til Fylkesmannen.

For lang saksbehandlingstid!

Vedtaket inneholder tiltak som skolen allerede har prøvd og/eller som elevens foresatte motsetter seg.

Tiltak blir ikke konkrete nok og kommer for seint til å oppleves relevante, selv om de i prinsippet kan gjennomføres.

Saken var ikke tilstrekkelig belyst. Tiltakene ble dermed ikke gode nok. Erfaringen gjelder kun en sak, så det er vanskelig å generalisere.

Er bare juridisk fundert og bygger lite på skolens innspill og pedagogiske arbeid. Tar lite hensyn til barnas røst hvor foreldre klager

---

Fylkesmannen gjentar ofte de aktivitetene skolene har gjennomført. Det kommer ikke nye, gode forslag til tiltak. Som dokumentasjonskrav blir det ofte spurt etter selvfølgeligheter som Fylkesmannen burde kjenne til fra før. (mangler det skoleerfaring?)

Saksbehandlingstiden er uforsvarlig lang.

Kommunen blir ikke i tilstrekkelig grad involvert i saksbehandlingen, og stiller spørsmål ved om forvaltningslovens regler for grundig saksbehandling følges av fylkesmannen. Vi får en skriftlig anmodning om å oversende dokumentasjon som ikke er spesifisert. Vi får ingen ytterligere henvendelser om fylkesmannen har behov for ytterligere dokumentasjon eller spørsmål. Foresatte og elev blir intervjuet, det blir ikke kommunen. Vedtak blir sent behandlet og elever kan ha sluttet på skolen når det fattes. Ettersom ytterligere dokumentasjon ikke etterspørres, kan vedtak fattes på feil grunnlag.

Her skulle jeg egentlig svart "vet ikke". Kommunen har kun en sak hos FM. Den ble sendt dit i oktober 2017, men skolen har enda ikke fått vedtak.

Vedtaket uten kontradiksjon og ikke samsvar med hva som var mulig å få til. Kommunen gjennomførte løsning på egen hånd og ikke i tråd med fylkesmannens tilråding. til beste for alle parter

---

Vår kommune har bare hatt en klagesak til FM forrige skoleår. Da vedtok FM tiltak som skolen skulle gjennomføre, selv om eleven var sluttet ved skolen.

---

5. Hvis ikke- hvorfor?

En elevs subjektive oppfattelse av en situasjon, kan i enkelte tilfeller stå i stor kontrast til hvordan både medelever og skolens ansatte oppfatter en situasjon. Når loven skal håndheves ut fra et individnivå, så kan det bli vanskelig med tanke på at en skole har hele elevgrupper som skal ivaretas også. Det er ikke alltid slik at det som er bra for en elev, er bra for alle elever, spesielt når man tar inn det subjektive elementet.

Dersom jussen skal "trumfe" pedagogikken, noe som ofte skjer i 9 A saker som går videre til FM, så kan det føre til at det iverksettes tiltak som både kan være skadelige for elevene, og også føre til mer støy i kjølevannet av slike vedtak.

Kravet til dokumentasjon både i forhold til internkontroll for å sikre at skolen arbeider med elevene skolemiljø, og dokumentasjon i forhold til enkeltsaker krever store ressurser av skolens ledelse. Hele ansvaret ligger på rektor, og det er mange områder som rektor skal sikre. Tilsyn har vist at rektor også står til ansvar for at ansatte skal ha forstått, slik at det ikke er nok at rektor har sikret at alle har kunnskap om regelverket.

Svakt funderte faglige tiltak

Urealistiske tiltak

For lite kjennskap til sakene til å fatte gode og riktige vedtak

---

Vedtakene påpeker i stor grad bare på at tiltak ikke er tilstrekkelig eller at de er brudd på en eller flere deler av aktivitetsplikten. Det er i liten grad konkret fra FM om hva skolene kan gjøre eller bør gjøre. I tillegg er grunnlaget for FM sine vedtak i alt for stor grad ut fra foreldreperspektivet og bygger for lite på skolens helhetlige kunnskap i sakene eller faglige vurderinger.

Fylkesmannen har ikke tilstrekkelig kunnskap om den enkelte skole til å gjøre vedtak som lar seg gjennomføre.

Det bleinitiert tiltak uten å undersøke saken grundig og tiltakene var ikke heldig læringsmiljømessig for andre elever.

Kravet til skulen og dokumentasjon er stor, kravet til undersøkning er for stort.

---

har ingen vedtak

Noen av påleggene fra FM er svært detaljerte og betinger en spesifikk metode. Dette gjelder f.eks bruk navngitte spørreundersøkelser (Innblikk). Gir skolene og kommunene svært korte frister, men oppgir i mange tilfeller selv at FM ikke har kapasitet til følge normal saksbehandlingstid.

Fylkesmannen gjer vedtak utan å kjenna saka tilstrekkeleg. Er ofte kompliserte saker som havner hjå Fylkesmannen. For skulen kan det vera vanskeleg å opplysa saka godt nok, utan å heva konfliktnivået mellom skulen og heimen. Sakene har mange sider og mange sanningar.

Har ikke hatt egne vedtak, men har drøftet noen fra andre kommuner anonymt i oppvekstfora. Stiller meg undrende til hvor langt FM kan gå inn i en kommunes handlingsrom. Burde også å vært bedre dialog med kommunen før vedtak med tanker på å få belyst saka best mulig.

Døme er at fylkesmannen ved eit tilfelle kommenterte at det var langtidsbruk frå hendinga skjedde til ein reagerte. Her vart det sagt at ein nytta fire dagar, og fylkesmannen tok då med dagen det hende (fredag), laurdag, søndag og måndag då det vart gitt melding. Det skal understreka at dette gjeld ei enkeltsak.

Det har vært tiltak som vi mener ikke er faglig riktige eller har allerede vært prøvd ut.

---

5. Hvis ikke- hvorfor?

Vi har hatt flere saker. Vedtaka har variert, 2/3 har vært gode og gjennomførbare. Særlig i kompliserte saker der eleven har sammensatte vansker/diagnoser har vedtak vært uklart.

Tilbakemeldingene om hvorfor det er gitt medhold har vært gode og relevante. Vi har ikke hatt saker der andre tiltak har blitt definert.

Fylkeskommunen etterspør detaljer og når en spør etter avklaring på detaljnivå så svarer Fylkesmannen med at de ikke svarer på detaljnivå, men på generelt grunnlag. Eks. på undersøkelsesplikten, hvor langt tilbake i tid skal en gå, og hvor langt utenfor skolens arena?

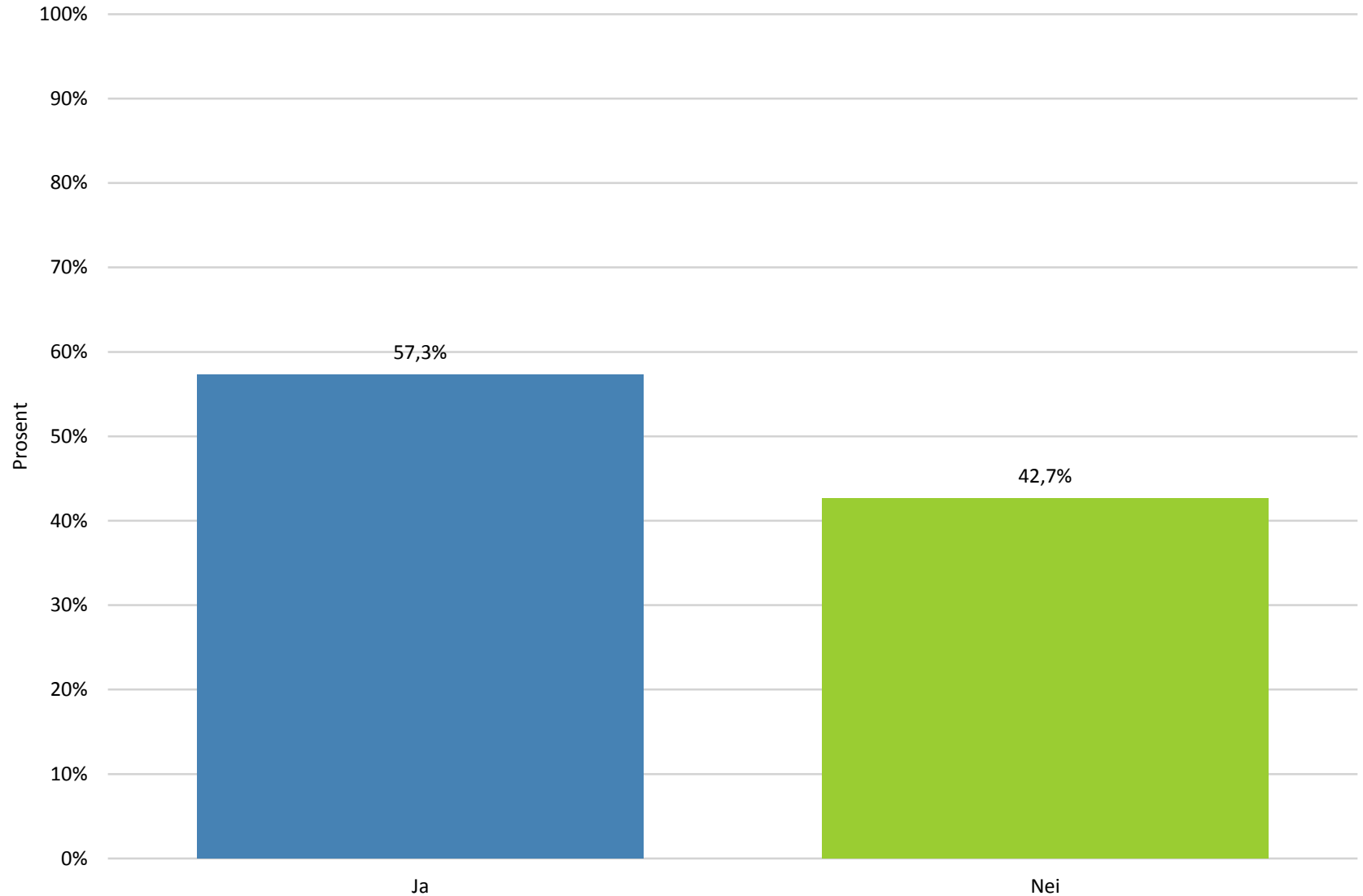
Her er svaret både ja og nei. Tidlig forrige skoleår opplevde vi nok at fylkesmannens vedtak var preget av noe manglende faglighet. Dette ble også pekt på av direktoratet i en sak som fortsatte dit. Tiltakene kunne være preget i stor grad av hva foreldre eller barn ønsket enn hva som var faglig forsvarlig. Tiltakene kunne også være preget på mangel av tydelighet eller bevissthet om at mottaker (foreldrene) ikke nødvendigvis forstår hva enkelte faglige og juridiske begreper betyr i praksis. I så måte kunne vedtakene bidra til å øke konfliktnivået/mistilliten til kommunen. Vår kommune opplever samtidig gjennom skoleåret at vedtakene fra fylkesmannen og samhandlingen mellom fylkesmannen og kommunen har blitt betraktelig forbedret. Har i dag stor tiltro til fylkesmannens håndtering og opplever stort utbytte av samhandlingen med fylkesmannen.

Det er en kompleks sak: Vedtakene blir gjort som regel av jurister som har liten eller ingen erfaring fra skolehverdagen. Mange tiltak lar seg kanskje i teorien gjennomføre, men i en praktisk hverdag er dette ikke mulig. Tiltakene er gjennomgående beskrevet som hva alle andre de skal og må gjøre - og det er selvfølgelig rett i mange tilfeller. Men det fattes aldri vedtak på tiltak som er rettet mot eleven selv for å avhjelpe an adferd som er provoserende og "selvekskluderende".

---

6. Har håndhevingen av loven bidratt til å forskyve fokus fra dokumentasjon til handling?

6. Har håndhevingen av loven bidratt til å forskyve fokus fra dokumentasjon til handling?

Navn	Prosent
Ja	57,3%
Nei	42,7%
N	157

7. Hvordan?

Skolene "tvinges" til handling når Fylkesmannen f eks etterspør aktivitetsplaner

---

Kommunen og skolene har fått bedre grep på konkretisering av tiltak, og elever og foresatte er mer delaktig i utforming av tiltakene

---

Det handler om å trygge eleven/elevane sin situasjon. derfor blir det satt inn strakstiltak, men dette blir gjort samtidig som dokumentasjon blir ivaretatt. Så lovendring har ikke flytta fokus frå dokumentasjon til handling, men den har forsterka at vi tar grep tidligare fordi terskelen er lågare for å sette inn tiltak.

Det har hele tiden vært fokus på handling i den forstand at mobbing skal stoppes. Det nye er at saksbehandlingen er forenklet gjennom at kravet til enkeltvedtak er falt bort. Tilbakemeldingen fra rektorene er at de er fornøyde med dette. Alle skolene har oppdatert sine rutiner i hht det nye regelverket.

Vårt inntrykk er at handlingsfokus står mye sterkere. Rektorene har sterkt fokus på å komme raskt i gang med undersøkelser og tiltak. Dokumentasjonsfokus står nok også fortsatt sterkt, i klagesaker ser vi at dokumentasjon er viktig overfor FM. Fokuset på begge deler står derfor sterkt etter den nye ordningen

---

Enkeltvedtak er tatt bort og aktivitetsplan er kommet i stedet. Aktivitetsplan evalueres raskt og endringer av tiltak endres dermed raskere enn da det var enkeltvedtak. Enda strever man nok med å finne rett tiltak i de vanskelige sakene. Dermed skulle man ønsket seg en bredere verktøykasse.

Vi er i forkant. Har hele tiden fokus på klassemiljø. Laget aktivitetsplaner og følger disse tett opp. Skolering av alle ansatte i krenkelser og skolemiljø

Den har ført til et større fokus på elevenes skolemiljø, gjennom at vi har laget en plan for et godt, trygt og inkluderende skolemiljø som også innehar fravær rutiner for alle trinn, skolevegring og rutiner for håndheving av § 9a. Den har også endret fokus fra lærer til det å ta elevenes perspektiv i større grad enn tidligere .

Det er konkrete tiltak som etterspørres

Sakene løses, elevene får det bedre på skolen. Rektorene "tvinges" til å være tettere på og sørge for en slutt.

---

fokus flytta frå vedtak til tiltak

Man må se resultatene av vedtakene

Handling blir raskare effektivt.

Nesten overdrevent fokus på handling fremfor undersøking og pedagogisk kvalitet

---

Vi opplever mindre administrasjon og forvaltning. Dermed blir det økt fokus på tiltak og gjennomføring. Imidlertid ønsker vi en mye større grad av oppfølging fra Fylkesmannens spesialrådgivere i kjølvannet av saker hvor de fremmer andre tiltak. Vi er en kommune som har satset mye ressurser på oppfølging av § 9A, men opplever likevel at våre sentrale team som følger opp den enkelte sak på den enkelte skole iblant er rådløse når det kommer til å oversette meldt tiltak til praksis.

---

7. Hvordan?

Tilbakemeldingene fra FM er rettet mot aktivitetsplanen og aktivitetene i den

---

Ikke enkelt å svare ja eller nei fordi sakene er forskjellige.
Større fokus på å iverksette tiltak fort og dokumentere disse.

Skolene kommer raskere på banen og langt me ropptatt av tiltak i dag en tidligere

---

En aktivitetsplan er mer handlingsorientert enn et vedtak

Gjennomgått en sak. Stort fokus på handlingsplikten, Vi har vært konkrete i oppfølgingen.

Fokus rettes straks på kartlegging og tiltak. Tiltaksplan er enkel, konkret og forståelig for elever og foreldre.

Den nye håndhevingsordningen krever fremdeles dokumentasjon i form av aktivitetsplaner, så sånn sett er ikkje forskjellen den helt store. men det sterke fokuset håndhevingsordningen har fått har vært viktig i forhold til at skolene har måtte gjennomgå sine rutiner på nytt, det har blitt større fokus på aktivitetspliketen og kva det innebærer. En har gått dypere inn i kva det vil si å følge med, gripe inn og avdekke.

Konkrete planer som er forankret i undersøkelse, intervju og kommunal satsning på håndtere krenkende handlinger jmf. oppl 9a

---

Tiltak i vedtaket fra Fylkesmannen ble skrevet inn i aktivitetsplan og iverksatt av skolen. Eleven og foresatte var fornøyd med tiltakene og etter hvert ga tilbakemelding om at eleven hadde et tryggere skolemiljø.

Systematisk håndtering av saken.

Mer fokus på tidlig handling og tiltak

Her er jeg også usikker - hadde ønsket "vet ikke" som svaralternativ. Jeg mener skolene har stort fokus på handling - det hadde de også tidligere - det nye er kanskje at en i større grad ser på handlinger rettet mot systemet (klasse-/skolemiljøet) enn mot individet.

Trenger ikke enkeltvedtak. Lager handlingsplan som løser saken.

Sakene blir tatt tidligere tak i. Handlingsplikten blir mer tydelig for skolens ansatte og sakene blir mer helhetlig diskutert. Gjennom dette blir mulige konkrete tiltak prøvd ut og gjennomført i skolen.

Krava til aktivitetsplanen og malen for denne bidrar til tiltaksfokus.

I dei grundige vurderingane frå fylkesmannen gjekk det tydeleg fram kva skulen skulle gjort annleis, altså kva som var grunnen til at vedtaket vart brot på aktivitetsplikta. Dette er svært nyttig kunnskap. Vedtaket trur eg har ført til auka felles forståing for kva som faktisk krevst av ein skule for å oppfylle aktivitetsplikta.

Sterkt fokus på aktivitet, jamfør aktivitetsplikten.

---

7. Hvordan?

Har foreløpig ikke hatt erfaring med denne lovparagrafen, men opplever i forbindelse med §9A generelt, at bevissthet rundt dokumentasjon og tiltak blir større når FM er "tettere på" og vi blir sett i kortene.

---

krava til dokumentasjon av aktivitetsplikta blir opplevd som omfattande og langvarige.

Det har vært grundige gjennomganger på alle nivåer . Håndhevingsordningen har vært fremhevet og skolene ser nok dette som en lakkmustest på om foresatte opplever seg hørt og at de har medvirkning. Det viser også om de opplever at skolen tenker tiltak som ivaretar barnet og at det skaper endring. Vi har ikke hatt noen klagesaker fra vår kommune som har gått til fylkesmannen. Vi har derfor ikke hatt direkte erfaring med deres oppfølging, men er trygg på den dialogen, siden relasjon og kontakt til fylkesmann er god på dette området.

Det har ført til at skoleeier har blitt nødt til å være konkret på tiltak

---

Dokumentasjon og undersøkning går på bekostning av tid som kan nyttast direkte i arbeid mot "partane"

Har ikke sett vedtak fra fylkesmannen, som gjelder vår kommune. Men ut fra samling hvor dette har vært tema, ser det ut som om det er eksempler på gode tiltak, og barns beste vurderinger.

Det er ikke (bare) håndhevingsordningen som har bidratt til økt fokus på handling i skolene. Det er like mye aktivitetsplikten og tydligheten i loven av hva den skriftlige aktivitetsplanen skal inneholde.

---

bedre på aktivitetsplaner

Kravet til aktivitetsplaner med frister.

Fokus bort fra enkeltvedtak til handlingsplan for hvordan ivareta elevene.

---

fokus på tiltak

Det er større fokus på tiltak nå.

Vi lager aktivitetsplaner veldig kjapt og involverer elever og foresatte fra første dag!!

Etter en klagesak hvor fylkesmannen fattet et enkeltvedtak på at vi ikke hadde oppfylt aktivitetsplikten, ble det ny gjennomgang av rutinebeskrivelse vi har ved slike saker. Det kom tydelig frem i vedtaket fra fylkesmannen at vi ikke hadde undersøkt saken skikkelig. I tillegg var flere av tiltakene ikke egnet til å løse problemet (ifølge forskning), og de bar preg av å være metoder som heller burde brukes i undersøkelsesfasen. Skolen hadde mye og god dokumentasjon, men for lite handling. Alle skolene i kommunen har gjennomgått ny rutinebeskrivelse, hvor undersøkelsesfasen har blitt mye mere vektlagt. I tillegg har det blitt fokusert på at alle ansatte ved skolen har et ansvar, og alle skal bidra til å sørge for at eleven(e) for et trygt og godt skolemiljø.

---

7. Hvordan?

Det er tidsfristen som først og fremst gir større press på handling.

Dette er ikke entydig. Handlingene/tiltakene er imidlertid i stor grad de samme som før.

Første "handling" er ofte å få på plass en handlingsplan. Dette er i for seg bare en litt annen variant av tidligere vedtak (dokumentasjon). Kvaliteten på tiltakene videre er verken bedre eller verre enn tidligere, - og kommer nødvendigvis ikke raskere på plass enn før.

Vi har vært så heldige og vært med i læringsmiljøprosjekt gjennom Læringscenteret i Stavanger. Vi har fått god opplæring og økt kompetanse på §9A. Mer fokus på elevens opplevelse og voksne sin aktivitetsplikt. Foreldre har fått større forståelse for saksgang og klageadgang.

Så langt utelukkende positive erfaringer med ordninga.

Dialogen med representant for fylkesmannen har vore konstruktiv og prega av tillit, både i tilfelle med vedtak og i saker der det ikkje er kome til vedtak..

At nokre saker stoppar før vedtak på fylkesmannnivå, viser at eit sunt og kritisk skjønn frå fylkesmannen si side òg blir utvist.

Til en viss grad.

Det har vist seg at ordningen er meget tidkrevende for rektor særlig, men også for andre aktører i skolen. Man kan spørre seg om ressursbruken er riktig.

Mer fokus på aktivitet og tiltak er bra, men ordningen bør evalueres grundig bl.a. med utgangspunkt i tidsbruk og andre erfaringer. Krenkelse er et vanskelig begrep.

En kan rette fokus på å få til gode tiltak i stedet for at fokuset blir på å saksbehandle riktig. Da vil man kunne lettere dokumentere det man gjør, samtidig som man retter fokus på aktivitet. Likevel tror vi at mye likevel må dokumenteres for å kunne vise til alt man har gjort. Så vi er usikker på om det er det som er intensjonen

---

Det blir mer fokus på å igangsette tiltak, og mindre fokus på dokumentasjon. Vi må videreutvikle våre rutiner for å bli koblet tidlig på i saker der det er naturlig, før FM

Aktivitetsplikten gjør at en må handle også utover de rutiner som står i skolens handlingsplan.

Individuelle tiltak må iverksettes.

Det har blitt økt fokus på å komme raskt i gang med saker. Ulempen kan være at man fatter beslutninger på sviktende grunnlag. Mange oppfatter fokuset på at sakene kan sendes fylkesmannen innen en uke som at mobbesaker skal løses innen en uke. Det må komme bedre frem i kommunikasjonen omkring 9A-6 at dette ikke er tilfelle.

Gjennom skolens arbeid med tiltaksplaner er de nå blitt mer konkrete i beskrivelse av tiltak. Dette er helt klart en utfordring, men jeg opplever at skolene, med bistand fra kommunenivået har et tydeligere fokus på å beskrive konkrete tiltak som settes i verk.

Kortere vei, mindre byråkrati.

Vi samarbeider tettere, og har felles fokus på problem, tiltak og evaluering.

Pga at det skal lages en aktivitetsplan i løpet av få dager, så vil det skje en handling raskt og ikke bare en dokumentasjon

---

7. Hvordan?

Pålagte tiltak handler om konkrete endringer som skal gjøres i skolen

---

Dialog og tiltak settes i gang innenfor gitte frister.

Det er blitt enda større fokus på å være konkrete på hva skolen skal gjøre og hva de har gjort.

Opplever det som positivt at foreldre / elever kan klage direkte til Fylkesmannen. Utfordringen er at noen saker er sammensatte og involverer §5-1 og barnevern.

Samtidig er det nå større bevissthet på skolene rundt elevenes skolemiljø og konkrete tiltak for å sikre et godt skolemiljø. Det legges ned mye arbeid for å oppfylle kravene i §9A - 5.

Det oppleves ikke greit at rektor som part i saken ikke får innsyn og uttale seg i forhold til klagen. Det oppleves heller ikke greit at andre elever blir nevnt ved navn i vedtaket fra Fylkesmannen uten at de selv er klar over det eller får uttale seg. Dette burde kunne gjøres på en måte der medelever ikke blir identifisert.

Det har vore fokus på handlingsplanar og konkrete tiltak. Det har vore positivt å få fokus bort frå enkeltvedtak. Skuleeigar i vår kommune har fulgt opp skulane i overgangen og har hatt tydelege forventningar til handling og raske tiltak. Fylkesmannen har hatt tydelege forventningar til skuleeigar si rolle om å følgja opp skulane på dette området.

Det gir en ekstra styrke inn til arbeidet nede i hver skole.

Svaret er egentlig både ja og nei. Ja, fordi det faktisk må vises til handling- og den skal gjennomføres og evalueres innen frister. Riset bak speilet er fristene og mulighet for nye klager om tiltakene ikke gjennomføres- og fører til endring.

Nei, fordi mye tid har gått til rapportering, loggskrivning, brev og tiltaksplaner dette året (spesielt i "gamle" saker), men dette vil forhåpentligvis "gå seg til" etter hvert som vi blir bedre på tiltak i tidlig fase.

Ei auka bevisstgjerung på tiltak og aktivitetsplikt.

Skjerpet lovkrav innebærer større bevissthet omkring å følge med og gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering - og ikke minst fokusere på at det er et kollektivt ansvar for alle som jobber i skolen. Dette er viktig for kommunen å ta tak i, og jobbe med og tydeliggjøre overfor personalet. Fylkesmannens rolle i dette arbeidet kan oppleves som noe utfordrende med tanke på behov for veiledning overfor skolene med hensyn til ny håndhevingsordning for skolemiljøet. Fra at skolene skulle gjøre enkeltvedtak i mobbesaker, med tiltaksplan - til nå å skal utarbeide aktivitetsplan på bakgrunn av varsling og undersøkelser har vært en læringsprosess. God dialog skole - hjem er nøkkelen til et godt samarbeid og kommunikasjon i denne sammenheng. Veien til at foreldre tar direkte kontakt med Fylkesmannen hvis de ikke er fornøyd med de tiltak skolen har iverksatt er kort.

Skulane melder om at foreldre blir meir ansvarleggjort i tiltaksdelen.

Sakene blir tatt fatt i og skriftleggjort.

Lågare terskel ved bruk av tiltaksplan.

Innmelde saker skapar fokus i personalgruppe, FAU og elevråd på generelt grunnlag - skape godt skulemiljø.

---

7. Hvordan?

Arbeidet med aktivitetsplanen gjør at at tiltak settes i gang raskere.

Større fokus både på konkrete tiltak og dokumentering av tiltak og kommunikasjon både med elev og foreldre. Iverksetting av tiltakene starter normalt umiddelbart når man har fått kartlagt situasjonen.

Pålagte tiltak i vedtak fra Fylkesmannen er ofte svært konkrete og målrettet mot det problemet som skal løses.

Vi har imidlertid opplevd at noen pålegg har blitt strukket ut mot elevenes fritid. Her har kommunen opplevd at det kan være vanskelig å oppfylle påleggene fullt ut. Men et godt samarbeid med FAU eller Kommunalt foreldreutvalg har bidratt positivt her.

Det er framleis trong for både mykje og god dokumentasjon i dette arbeidet, men dokumentasjonen er meir handlingsretta, m.a. gjennom raskare utarbeidinga og oppfølging av aktivitetsplanar. I den gamle ordninga med utarbeiding av einskildvedtak, vart det gjerne lagt meir vekt på det formalistiske enn på det å vere god og presis nok på tiltaksdelen.

I handhevingsordninga kan det også ligge ein ekstra motivasjon i det å setje i gang handling raskt (både å gripe inn og setje i verk tiltak), for kan ikkje skulen dokumentere at dei har gjort dette, har elevar og føresette no ein ny kanal til å få noko til å skje.

Det er fortsatt fokus og betydningsfullt med god dokumentasjon. Vi opplever at det fokuseres på dokumentasjonen da bl. a. aktivitetsplan er et "nytt verktøy" for skolene.

På den andre side opplever vi en større bevissthet på læringsmiljø generelt og elevens/foresattes opplevelse av hendelsen/situasjonen.

Vi er usikre på om det er håndhevingsordningen som har bidratt til dette eller om det er vårt fokus på kompetanseheving på området over flere år. Sannsynligvis er det en kombinasjon.

Ja, men kun i noen grad. Rektorene rapporterer at skolene er nå raskere ute med handling, men de opplever samtidig at dokumentasjonskravet og mengden dokumentasjon faktisk har økt. rektorene jobber under et nesten overveldende tidspress fordi de kun har ei uke på seg før vedtak. Dette gjelder i alle fall saker som er tunge og tidkrevende. En del saker er sjølsagt temmelig enkle å arbeide med.

Mye tid blir fortsatt brukt til dokumentasjon, men konkrete tiltak og tiltaksplaner blir fortere iverksatt og fulgt opp.

Vi har foreløpig et lite erfaringsgrunnlag da det ikke har vært meldt mange saker til Fylkesmannen.

De ulike delpliktene i aktivitetsplikten krever gode rutiner hos alle ansatte på skolen. Selve aktivitetsplanen viser til konkrete tiltak som følges opp av alle som jobber rundt eleven. En tydelig ansvarliggjøring av de ulike tiltakene øker mulighetene for best mulig oppfølging for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø. En kort frist reduserer saksbehandlingstiden.

Siden det blir fattet vedtak om konkrete tiltak, så må jo skolen forholde seg til disse - enten de "smarte eller ei". Det tvinger skolen til en gjennomgang av egen praksis og evaluering av skolemiljøet., og det må settes i gang en konkret handlingsrekke.

Det er skjøvet dokumentasjonskrav "nedover" i systemet. Dvs. vi har tatt i bruk løsninger som fokuserer på kortfattet dokumentasjon av tiltak/prosess, slik at koordinering innad i organisasjonen blir enklere. En kan søke løsninger uten at "merkantile" oppgaver knyttet til administrasjon av prosessen tar mye plass.

---

8. Hvorfor ikke?

I slike saker forholder ikke Fylkesmannen seg til linja i kommunen, men direkte til rektor. Det er i tråd med loven, men svært uvanlig.

Har hatt tilsyn og her var det veldig mye fokus på dokumentasjon på rutiner

---

Det blir veldig mye fokus på om man har gjennomført undersøkelser, laget aktivitetsplan og om denne er gjennomført. Fylkesmannen spør omtrent alltid etter: dokumentasjon på at man har gjort undersøkelser, dokumentasjon i form av aktivitetsplan og dokumentasjon på hvordan denne er fulgt opp. I og med at det er svært korte svarfrister (5 dager), blir det fort et større fokus på selve dokumentasjonen. Ikke om den er gjennomført. I mange tilfeller er den ikke gjennomført heller, da foresatte allerede på dag 6 kan klage.

Det framstår også som underlig at kommunen har en handlingsplikt på fem dager, mens Fylkesmannen kan i noen tilfeller bruke flere måneder på sin saksbehandling i disse sakene.

Skulane opplever at det viktigaste er å få dokumentert for å ha ryggen fri. Det er like mykje fokus på handling, men kanskje ikkje meir.

Vår oppfatning er at det nå brukes mer tid og ressurser ute på skolene til dokumentasjonsarbeid. Skolene får svært kort frist til å framskaffe dokumentasjon, altså blir det lagt mye arbeid i å ha dette på plass i tilfelle en klage. I praksis medfører dette at mindre ressurser kan brukes til handling. For å oppnå ønsket effekt burde det vært tilført ekstra ressurser også til kommunene/skolene og ikke bare til fylkesmannen.

Alle delpliktene i aktivitetsplikten skal dokumenteres, herunder undersøkelser. I tillegg skal det skrives en aktivitetsplan for tiltak, og evalueringen skal dokumenteres og det skal som oftest etableres nye tiltak. Der FM er involvert skal vi svare opp FM og vi skal evaluere alle våre aktiviteter i svarbrev til FM.

Skolene rapporterer om endrede krav, fordi veien fra foreldre til FM har blitt mye kortere. FM krever et grundig skriftlig dokumentasjon. Det kan blant annet oppleves som en belastning for skolen når det er krav til dokumentasjonen med med tilbakevirkende kraft, dvs dokumentasjon lenge før det var noen 9A-sak.

Enhver liten konflikt skal varsles til rektor og dokumenteres skriftlig. Ansatte ved skolen føler press som kan oppleves som en belastning i forhold til dokumentasjonskravene. Skoler opplever at dokumentasjons plikt kan gå utover andre oppgaver som planlegging av undervisning og samvær med elever.

Skoler som har gode systemer og gjør ting godt opplever at uansett hva de kan dokumenter vil de få vedtak om lovbrudd fra FM. Dette fordi det er vanskelig i en travel skolehverdag og ha all dokumentasjon perfekt til enhver tid.

Tidligere lovverk krevde et mye tettere samarbeid mellom skole og foresatte for å finne løsninger for eleven. Det oppleves nå at foresatte bruker FM ofte som en trussel, slik at skolene kan oppleve at det er vanskeligere å inngå et godt samarbeid. Foresatte distanserer seg fra skolen. Det handler mer om kampen å få "rett" enn fokus om at eleven skal ha det bra.

Vi mener at det alltid har vært fokus på tiltak/handling for å rette opp skolemiljø som ikke er godt. Den nye ordningen krever mer dokumentasjon i alle faser av arbeidet, altså mer fokus enn tidligere på dokumentasjon. Kravet til handling har, slik vi har opplevd det, alltid vært til stede.

---

8. Hvorfor ikke?

Skolene har oppfattet at aktivitetsplaner skal raskt på plass, så for skolene er det blitt mer handlingsorientert. Hvis foresatte derimot melder til Fylkesmannen, er det mer fokus på byråkrati enn handling.

Eg opplever at for å få til ei god handling, med rette tiltak til rett tid, så må ein dokumentere kva ein har gjort undervegs i saka. Det eine kan altså ikkje utelukke det andre.

Fylkesmannen ber om dokumentasjon i aktuelle saker, så man må likevel dokumentere alt som gjøres i slike saker som faller innenfor opplæringsloven §9A-6. Med dokumentasjon menes referater fra samtaler, tiltaksplaner, logger osv.

Det kreves fortsatt mye dokumentasjon, og det skal skriftliggjøres fra skole/kommunenivå. Ikke alltid like lett for skolene å vurdere hva som er relevant derfor produseres det my. Dokumentasjon fra foresatte innhentes ofte muntlig.

Det nye lovkravet oppleves å kreve minst like mye dokumentasjonsarbeid som tidligere

---

Fordi hovedfokuset hele tiden har vært på handling. Erfaringene våre med håndhevingsordningen er at vi i noen tilfeller ikke har dokumentert godt nok det vi har arbeidet med i praksis. Det har derfor vært en del fokus på å bedre dokumentasjon av handlingene våre. Vi har også blitt bedre på å vurdere elevens syn på handlingen/tiltaket og på å evaluere og justere handlingen/tiltaket etter evalueringen. I tillegg har vi fått økt fokus på å gå svært tidlig inn i saker.

Fordi fylkesmannens fokus mot kommunen dreier seg kun om oversendelse av dokumentasjon. Ettersom ytterligere dokumentasjon ikke etterspørres og spørsmål ikke stilles kommunen om fylkesmannen lurer på noe i saken, blir kommunens fokus å oversende all mulig dokumentasjon vi tenker fylkesmannen teoretisk kan ha behov for. Dette forsterkes for hver eneste sak, da vi aldri har klart å tenke på alt fylkesmannen kan komme til å trenge. De ønsker alt av dokumentasjon knyttet til forebyggende arbeid på skole-, klasse og elevnivå, til risikovurderinger, møterefater og diverse tiltak gjennom en årrekke. For forsvarlig og effektiv saksbehandling burde fylkesmannen å hatt direkte kontakt med kommunen/skolen.

Kommunen og skolene har utviklet gode rutiner for å dokumentere tiltakspikten med tiltaksplaner og oppfølging av disse. Men det å dokumentere delpliktene, er krevende. Særlig krevende er det å dokumentere det at man "følger med" på en fornuftig måte. Her kan det fort bli en for stor belastning og et lite hensiktsmessig rapporteringsregime

---

Jeg opplever at vi alltid har hatt fokus på handling. Nåværende klagebehandling hos FM gir minst like mye dokumentasjon som tidligere.

Det kan svares både ja og nei på dette.
Vi er ikke helt i rute hva dokumentasjon angår.

Fordi det kreves stor grad av dokumentasjon på skolene for å kunne dokumentere aktivitetsplikten. Mange melder om "frykt" for å ikke dokumentere nok.

Kunne like godt svart ja. Men skolane opplever det som likeviktig no å måtte dokumentere opp mot ei eventuell sak, samtidig som ein heilt klart har fått meir fokus på handling/tiltak.

Trur at ein opplever at det er minst like viktig med dokumentasjon no som før. Heilt i frå ein "følgjer med".

---

8. Hvorfor ikke?

Lærere og skoleledere opplever et stort press til dokumentasjon. Dette har vært en betydelig stressfaktor for mange ansatte etter at loven trådte i kraft. Skoleeiers interne tilsyn viser at det dokumenteres svært omfattende i mange tilfeller, og skoleeier stiller spørsmålstegn ved om dette er god bruk av tid. Kan dette løses ved mer veiledning om hva slags dokumentasjon som forventes, og også oppklare hva som kan ses på som "overdokumentasjon"?

Lovendringen har imidlertid gitt et viktig og nødvendig fokus på de ulike delpliktene i aktivitetsplikten, og gjort skolene mer bevisst på krenkelser i ulike former. Det har vært svært positivt og bevisstgjørende.

Alt man gjør må likevel dokumenteres. spiller liten rolle om man skriver enkeltvedtak eller om man dokumenterer og skriver alt man gjør og skal gjøre. tiltakene må skrives ned, også hva man har gjort. Fylkesmannen har stort sett sett på dokumentasjonen og konstantert at vi er godt i gang.

Det er minst like store dokumentasjonskrav i den nye ordninga som i den gamle. Alle varslar om "ikkje trygt og godt skulemiljø" skal dokumenterast, - det skal lagast oppfølgingsplanar m.m. Når Fylkesmannen får ei sak til seg (som første instans) må skulane laga omfattande dokumentasjon til Fylkesmannen om kva ein har gjort og kva ein har tenkt å gjera.

Ved at skolen både skal utarbeide en aktivitetsplan og dokumentere hvordan det er jobbet i saken, har skolen minst like mye skriftlig dokumentasjonsarbeid som tidligere. Det som er positivt, og som nok har ført til at flere skoler iverksetter tiltak raskere nå enn tidligere, er økt fokus på dette gjennom ny lovgivning.

Mengden dokumentasjon er ikke blitt mindre bare annerledes.. Håndteringen av voksenmobbing krever også stor grad av dokumentasjon.

Det blir mer fokus å dokumentere det man skal gjøre til Fylkesmannen.

Det legges fra Fylkesmannen for stor vekt på formkrav - dette stjeler fokus fra handling

---

8. Hvorfor ikke?

Erfaring fra tilsyn viser at rektor skal kunne dokumentere alt knyttet til 9 A - det nevnes av rektor skal dokumentere bl.a. følgende:

Rektor sikrer at alle som jobber på skolen har kunnskap om at det er elevens egen opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø

Rektor sikrer at alle som jobber ved skolen følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare

Det gjennomføres kartlegging på skolen over elever som kan være særskilt sårbare

Det utarbeides aktivitetsplaner for særskilt sårbare elever som forebyggende tiltak

Aktivitetsplanene for særskilt sårbare elever evalueres jevnlig

Rektor sikrer at alle som jobber ved skolen griper inn mot krenkelses som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig

Rektor sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor så raskt som saken tilsier, ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Rektor sikrer at skoleeier blir varslet om alvorlige tilfeller, inkludert tilfeller der skolen ikke har klart å løse en sak

Rektor sikrer at skolen undersøker saken, og snarest mulig, når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt

Rektor sikrer at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen

Rektor sikrer at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt

Slik at dokumentasjonskravet har økt med endring av lovverket.

Mye større behov for dokumentasjon nå, blant annet for å dokumentere håndheving av aktivitetsplikten, feks plikten til å følge med

Skoleeier har behov for mer dokumentasjon og rapportering fra skolene, da vi er mer frakoblet sakene nå

Med utgangspunkt i dokumentasjonskravene som legges til grunn og måten FM saksbehandler disse sakene på; er dokumentasjonen og byråkratiet større enn før. Det er bra at skolene i større grad skriftliggjør sine tiltak i aktivitetsplaner, men ved oversendelse til FM, FM sin informasjonsinnhenting og krav om redegjørelse, har dokumenter og tidsbruk økt for skolene og da spesielt for rektorer.

Svaret er både ja og nei.

Det har blitt mer fokus på handling i de sakene som ikke går videre til fylkesmannen. I de sakene som går videre til fylkesmannen, har det blitt mer fokus på å dokumentere tiltak som har blitt prøvd ut, referat fra møter, korrespondanse mellom hjem og skole, observasjoner av eleven osv.

Dokumentasjonsplikten oppleves fortsatt massiv og saker kan få helt annet fokus enn ønskelig.

Vi har hatt en sak for fylkesmannen om aktivitetsplikten, og det ble bare en ny runde med dokumentasjon i forhold til å sende saken til Fylkesmannen. Alle aktuelle tiltak var jo allerede gjort.

Dokumentasjonskravene er omfattende, og føles uoverkommelige og ikke alltid relevant for skoleledelsen i hverdagen. Mye fokus på detaljer fra saksbehandlere.

---

8. Hvorfor ikke?

Vi ser liten endring i forhold til tidligere.

---

§9A-4 stiller minst like sterke krav til dokumentasjon som tidlegare lovheimel der skulen/kommunen hadde vedtaksplikt i skulemiljø saker. Handlingsplikta er sterk og er tydelig i forhold til kva skulane pliktar å gjere og kor raskt dei pliktar å setje i gang. Men alt ein undersøkjer, avdekkjer og gjer skal dokumenterast gjennom heile prosessen. Både om saka vert handsama og løyst lokalt og om den vert klaga inn til fylkesmannen for handsaming.

Tvert i mot. Den nye ordninga krev enno meir dokumentasjon. Tid som skulle vore nytta i direkte kontakt med elevane, vert nytta til å dokumentera saka.

Fordi alt skolen gjer, fra observasjoner og kartlegginger, til samtaler og tiltak, må dokumenteres.

Vi har hele tiden hatt fokus på tiltak når vi har laget våre enkeltvedtak.

Fordi vi hadde gode rutiner for handlin, er disse ikke endret pga ny ordning

---

Det har blitt rettet ett større fokus på tiltakene, og det er bra. Når det er sagt, så har den nye ordningen også medført en langt større saksbehandlingsomfang enn tidligere. Det rapporteres fra våre ledere at aktivitetsplanen er et godt verktøy, men den tar mye tid som kunne ha vært rettet mot å styrke nærværet.

Opplevd krav til dokumentasjon eksisterte også før 01.08.17 - det samme viktigheten av handling.

Saker ble fulgt opp på samme måte tidligere.

Det er like mye dokumentasjonsarbeid som før, hvis ikke mer, fordi aktivitetsplanen er et levedede dokument og alle skal høres. Det blir mange møter, telefonsamtaler og mye dokumentasjon.

Når me fyller ut ein aktivitetsplan blir det tydeleg for både lærarar og rektor/inspektør kva tiltak som skal gjennomførast og kven som skal gjennomføra det. Evaluering sikrar også at tiltaka blir gjennomført. Det er bra at føresette får aktivitetsplanen, slik at dei også kan etterspør om skulen gjennomfører tiltaka.

Fokuset på dokumentasjon oppleves like stort som før lovendringen. Dokumentasjonsplikten knyttet til §9A- 4 er ganske omfattende.

Vi opplever at skolene bruker mye tid på dokumentasjon. Fylkesmannens fokus kan, profesjonalitet til tross, bli definert av foreldre som klager. Foreldre bruker det å melde til Fylkesmannen som en trussel i vanskelige saker, og rektor/skole er engstelige for at saken ikke skal være godt nok dokumentert når fylkesmannen skal behandle den.

---

8. Hvorfor ikke?

Vi laget nye/oppdaterte rutinebeskrivelser ifbm endringen, og vi utarbeidet maler for de ulike elementene som inngår i håndhevingen (hvorfor måtte alle kommuner gjøre det - hvorfor fikk vi ikke en felles veileder?). Pga en del usikkerhet, og manglende veiledning fra Fylkesmannen, laget vi en "maksimumsvariant" - vi ville selvsagt ikke feile. Denne har vi revidert gjennom året og brukt mye ressurser på. En del av usikkerheten var knyttet til om ulike episoder skulle behandles som 9A-saker eller ikke. Vi opplevde Fylkesmannen som usikker, også på våre henvendelser som omhandlet nettopp dokumentasjon. Samtidig fikk nabokommunene tilbake saker fra Fylkesmannen der de fikk pålegg fordi de manglet dokumentasjon på feks elevens involvering i saken. Denne "frykten for å gjøre noe galt" har nok ført til at vi har valgt å beholde en maksimumsvariant, med en lav terskel. Tror vi. Det kan hende at vi gjør det "mer riktig" nå, men det betyr i alle fall mer dokumentasjon sammenlignet med tidligere.

Det tidligere byråkratiet er dempet, men ny ordning har resultert i nye dokumentasjonsbehov, og ikke nødvendigvis fokus på relevant handling.

Det har vært tidkrevende å fremskaffe dokumentasjonen som Fylkesmannen etterspør i enkeltsaker. Skolen har arbeidet med rutinene, dette har vært klargjørende for skolen.

Fordi kravet til dokumentasjon fortsatt ligger der, med tanke på kort frist for tiltaksplan mm. Den eneste forskjellen er at det ikke stiles i form av et enkeltvedtak, dokumentasjonsbyrden er like stor.

Håndhevingsmyndigheten etterspør dokumentasjon i samme eller større grad enn før. Imidlertid fører ny håndhevingsordning til at både handling og dokumentasjon blir vektlagt i like stor grad.

Fortsatt slik at Fylkesmannen har stor fokus på dokumentasjon.

Dokumentasjonskravet oppleves som skjerpet. Fylkesmannen krever god dokumentasjon ved innsyn i saker og manglende dokumentasjon medfører avvik. Det oppleves at kravet til dokumentasjon nå er større.

Dokumentasjonsplikten har ført til at skoler i større grad har dokumentert hva de har gjort, og dette har noen ganger kan gå på bekostning av gjennomføring av tiltak. Vi ser imidlertid at skoler også nå nedlegger betydelig arbeid i oppfølging av nye 9A regler.

Tenker at det er litt tidlig å trekke konklusjoner ennå. opplever at skolene er på vei til en bedre praksis. De er blitt flinkere til å følge med og jobbe forebyggende. Endringen i lovverket (aktivitetsplikten) vil sannsynligvis bidra til at skolene handler raskt og riktig på sikt, men foreløpig opplever nok skolene at det først og fremst handler om å dokumentere at en handler.

Aktivitetsplikten har ført til et større fokus på umiddelbar dokumentasjon og handling. Dette oppleves som krevende i enkle saker, men er en klar styrke i mer komplekse saker.

Erfaringa så langt var at skolen opplevde at Fylkesmannen stilte enda strengere krav til selve dokumentasjonsdelen, men tiltaka endret i liten grad karakter.

Ny håndhevingsordning har medført mer handling og det er bra, men også mer dokumentasjon og skriftlig referater/møteinncallinger og loggføring. Vi har også utarbeidet prosedyrer for å ivareta en lik praksis og sikre at lovverket blir fulgt av alle. Flere foreldre har gått direkte til fylkesmannen som henviser de tilbake til kommunen. I oppfølgingsarbeidet kan en oppleve større fokus på skriftliggjøring enn selve dialogen og kommunikasjonen.

---

8. Hvorfor ikke?

Strengt krav til dokumentasjon, selv om aktivitet settes inn straks.

Kommunen har kun hatt en sak hos fylkesmannen. Så betraktningene blir generelle.

I og med at kravet til dokumentasjon i evt klagesaker er like stor er den ingen endringer i dokumentasjonsmengden. Å skrive et vedtak eller å skrive en aktivitetsplan/tiltaksplan er det forskjell på.

Når man i det fleste tilfeller ikke har tilfredsstilt lovkravene i § 9A, så blir tidsbruken, arbeidsmengden og dokumentasjonskravene enda større. På alle ledd i organisasjonene, lærer, skoleleder og skoleeier

Vi merker også en tendens til at mange bruker § 9 A til å få gjennomslag for klassebytte og skolebytte. Begrepet mobbing blir brukt som brekkstang for å få viljen sin. Den faglig vurdering får altfor lite vekt. Hvis det blir tilfelle i fremtiden vil § 9a bli en fallitterklæring i skolen. Lærere, skoleledere/skoleeier er nærmest rettsløse. Å behandle læringsmiljø saker på et kontor fjernt kan umulig være til det beste for barnet.

Erfaringer fra dette skoleåret tilsier at vi har brukt særdeles mye tid og ressurser på dokumentasjon. Fylkesmannen har kommet svært tidlig inn i saker, og når fylkesmannen er på saken skal mye dokumenteres og svares opp. Det samme gjelder direktoratet. Det blir mye fokus på dokumentasjon av aktiviteter, vurderinger, undersøkelser, møtereferater, kommunikasjon, medvirkningsprosesser, sikringstiltak, oppfølging og evalueringer. Aktivitetsplanene blir ofte svært detaljerte og omfattende og endres fortløpende flere ganger i skoleåret. På den andre siden kan det nok tenkes at skolene i langt større grad enn tidligere skulle ha hatt rutiner for å dokumentere sin aktivitet.

Fm's vedtak i vårt tilfelle synes å ha meir fokus på kva som vart dokumentert i saka, enn kva som faktisk vart gjennomført rundt undersøking, vurdering og oppfølging av elev og situasjon.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Se forrige kommentar.

Det var en del frustrasjon i starten, men nå har vi laget prosedyrer på handlingsplikten. Det gjør lærere, elever og foreldre tryggere på at noe blir gjort, og at det er systematikk i arbeidet. Vi har også fått til en bedre dialog med fylkesmannen i disse sakene etter at håndhevingsordningen ble iverksatt.

Vi har konkret hatt to saker. I den ene saken ble kommunen kontaktet av fylkesmannen i forbindelse med saksbehandlingen, i den andre saken ble vi ikke kontaktet, men fikk vi oversendt kopi av vedtak.

Spørsmålene som stilles i denne undersøkelsen er vanskelig å gi et klart ja eller nei svar på. Når det gjelder spørsmålet om man er inkludert i saksbehandlingen til Fylkesmannen, så varierer dette veldig. Noen ganger inkluderes skolene veldig i saksbehandlingen, og man har reelle drøftinger med Fylkesmannen om hvordan man kan løse situasjonen til det beste for elevene. Andre ganger mottar skolen plutselig vedtak fra Fylkesmannen uten å ha blitt hørt.

Fylkesmannen på sin side hevder at det er uansett elevens subjektive opplevelse som er viktig, og det er også kommunen inneforstått med. Men, når Fylkesmannen utarbeider ny aktivitetsplan er det viktig at denne baserer seg på faktiske opplysninger. Når det er lite kontakt mellom skole og Fylkesmann opplever vi at det vanskeliggjør bl.a. skole-hjemsamarbeidet.

Den nye håndhevingsloven er positiv i den forstand at skuleeigar har fått større innsikt og påverknadskraft i desse sakene, det er positivt. Skuleeigar ser også at det vert arbeid meir førebyggjande og konstruktivt for å hindre at saker vert meldt til Fylkesmannen, det er bra for elevane. Skuleleiarane er ikkje så positive fordi det fører til meirarbeid, og det vert opplevd som om det er føresette og elevar som sit med ei blankofullmakt på definisjonsmakta.

Som nevnt kunne man ønsket seg en bredere verktøykasse da handlingsrommet ofte i vanskelige saker føles begrenset. Det er så mange hensyn som skal tas.

---

§9A har ført til økt bevissthet og høyere kompetanse hos ansatte angående elevenes skolemiljø!

Håndhevingsordningen må utvikles i retning mer konkret veiledning på hva skolen faktisk skal gjøre i enkeltsaker.

Pr. i dag opplever skolene:

For kort svarfrist for skolenivå (fem dager)!

For lang saksbehandlingstid hos fylkesmannen (over et halvt år)!

Ingen

Usikkerhet rund personvern

Lang saksbehandlingstid hos fylkesmannen

Det er ofte svært komplekse saker

Altfor lang svartid hos Fylkesmannen.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

En kommentar til relevante tiltak - Tiltakene er relevante i den forstand at skoleeier får i oppdrag å undersøke nærmere og kan løse problemet med andre tiltak. Foresatte ønsker FM tiltak, som ikke alltid blir like lett å gjennomføre - som f.eks. samarbeid med private aktører.

Auka fokus på skulemiljø og førebygging

Nei,
men vi har ikkje hatt klagesaker til FM, derfor vert nokre av spørsmåla vanskelege å svare på.

Skolen kan fort være lite informert når foreldre går rett til fylkesmann

---

Kun hatt en sak hos fylkesmannen.
Her ble skolen kontaktet direkte, ikke via kommunenivå.
Skolen ønsker alltid så konkrete tilbakemeldinger som mulig fra fm.

Eg opplever lokal fylkesmann som konstruktiv i det arbeidet som har vore utført i dei sakene vi har hatt. Ein har ikkje vore ute etter å "ta nokon", men vore oppteken av å sikre eleven sin rett, og vore konkret på kva som gjer at ein i nokre saker har konkuldert med kvifor skulen ikkje har oppfylt lova. Elles meiner eg at det framleis må understrekast at sjølv om saka kan meldast til fylkesmannen i løpet av 5 dagar, så er det ikkje slik at dette går på kostnad av for lite undersøking i ei sak. God undersøking og dokumentasjon før vidare tiltak er etter mi meining beste resept for å få ei god løysing i saka.

Det er vanskelig for skolene å dokumentere at barnets beste er vurdert når barnet/foresatte ikke får medhold i sine ønsker, påstander, tiltak. Mange skoler og lærere føler da at fylkesmannen overprøver den profesjonelle yrkesutøvelsen hos dem som har mest helhetlig overblikk over elevgruppa. Flere av rektorene melder at de føler seg innkalt til avhør i møte med fylkesmannens representanter.

Ikke på nåværende tidspunkt, men vil se an hvordan sakene utvikler seg

---

Sjølv om en kan si at fylkesmannens sine vedtak er relevante og gjennomførbare, så opplever nok skolene å bli satt litt på sidelinjen i prosessen. En blir "spilt litt sjakk matt" når foreldrene kan gå direkte til fylkesmannen med sin versjon, og skolens versjon ikkje blir tellende i sammenhengen. En føler nok på at det er mange sider ved en sak som ikkje blir belyst.

Det er svært lang saksbehandlingstid hos fylkesmannen knyttet til slike saker. Det fører IKKE til at enkeltelever opplever større grad av trivsel og trygghet når de trenger det. Skolens og kommunens ressurser blir enda mer fokusert på oversendelse av dokumentasjon enn tidligere.

Vi reagerer på innsendingen av dokumentasjon til fylkesmannen. FM ønsker at det brukes altinn. Det betyr at medarbeidere må bruke privat MinID i slike saker, det føles ikke ok. I tillegg er det vanskelig å kombinere det å oversende dokumentasjon vi altinn med det å legge inn utgående brev inn i kommunens arkivsystemer. Sensitiv dokumentasjon må mellomlagres på egne PC'er for å laste opp i altinn og det er en betraktelig svakhet.

Vi etterlyser bedre kontradiksjon; at FM i saker der elever føler seg krenket av ansatte, også snakker med den ansatte, ikke bare med eleven og deres foresatte.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Den er bra, men vi har en vei å gå i forhold til å agere raskt. Vi ser også at der kan være utfordringer i kommunikasjon med foresatte og ikke minst med ulike oppfatninger av hendelsesforløp.

Skoleeier peker på elevens opplevelse av hendelser, mens enkelte lærere og rektorer hevder sin subjektive oppfatning og anerkjenner ikke alltid varsling. Dette jobbes det nå med stort fokus på.

Vi opplevde Fylkesmannen som en god samarbeidspartner i denne saken. Etter at skolen fikk vedtaket hadde vi flere samtaler med Fylkesmannen hvor målet var å komme fram til en god løsning for eleven. Dette gjorde vi og saken ble avsluttet kort tid etterpå.

Veldig positivt vedr det å håndheve §9A på en god måte.

Vi opplever en økning i saker der foresatte går til fylkesmannen uten at skolene er involvert.

Vi har, som tidligere nevnt, kun hatt en sak. Den ble sendt inn i oktober 2017 og er enda ikke konkludert fra FM sin side - det mener vi er grunn til å stille spørsmål ved effekten av ordningen.

Har hatt ei sak så det er ikkje så stort grunnlag. Trur det er bra at fylkesmannen kan avgjere klage utan å måtte gå via handsaming av rektor først.

Se forrige.

Føremålet var vel raskare saksgang og tidlegare intervensjon i saker om mobbing eller krenking. Når Fylkesmannen er første instans tek sakene lengre tid, - unødvendig lengre tid. Det er illusorisk å tenkje seg at Fylkesmannen kan vera så tett på og så rask i oppfølginga som ein skule eller skuleeigar kan. Fylkesmannen støttar seg og ofte berre på ei kjelde i informasjonsinnhentinga, - den som klagar. Dei har ikkje kapasitet eller ønskje om å ha samtalar med t.d. relevante elevar, lærarar og andre tilsette for å få eit opplyst bilete av saka.

Det er fare for og vi har opplevd at skoleeiernivået blir kortslettet gjennom at FM direkte kontakter gjeldende skole. Dette er problematisk, spesielt relatert til ansvar for systemene og verktøy skolene bruker i sitt arbeid for å avdekke og håndtere mobbing. I våre saker har vi gjennom intern samarbeid i kommunen likevel sikret eiernivåets deltakelse i sakene.

Den nye håndhevingsordninga er tydelegare m.o.t. handlingsrekke, ansvar og konsekvensar.

Vedtakene fra Fylkesmannen kan av og til ikke gjennomføres blant annet pga. at alle må være enige i vedtaket, altså foreldre, elever og skolen.

Har medført en betydelig økning i klage fra foreldre direkte til skoleeier.

Meget utfordrende at en elevs opplevelse alltid trumfer faglige, pedagogiske vurderinger

---

Pålegg fra fylkesmannen har blitt oppfattet som inngripen i skolens eller kommunens personalkabal.

---

vanskeleg å slå fast nården lovfesta retten til godt psykososialt miljø er oppfylt. Difor kan sakene dra ut over tid.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Det oppleves ikke fra kommunenivå eller skolene at FM innhenter nok informasjon eller får sakene tilstrekkelig opplyst før de fatter sine vedtak. Dette gjør at det ikke alltid er til elevenes beste det FM vedtar. I tillegg lyttes foreldre til i stor grad og ordningen har nok i flere saker skapt større avstand mellom foreldre og skole.

Intensjonen med effektiv og handlingsrettet praksis er ikke nådd. Behandlingen hos FM har i mange saker tatt altfor lang tid, opp i 8 måneder.

Aktivitetsplikten i den nye håndhevingsordningen er veldig tydelig og fungerer veldig bra. Det er dog problematisk at skolen har en uke på å finne egnede tiltak, før foreldrene sender saken videre til fylkesmannen dersom de ikke er fornøyd. En del foreldre ønsker å "få prøvd" saken hos fylkesmannen. Skolen rekker ikke å prøve ut, tilpasse og evaluere tiltak før fylkesmannen blir koplet på. Fylkesmannen bruker så 3-4-7 uker på å gjøre et gjennomarbeidet og grundig vedtak, ofte etter flere samtaler både med foreldre og elev. Prosessen som burde vært mellom skole og hjem har blitt flyttet til mellom fylkesmannen og hjem. Dette har ført til en større avstand og et høyere konfliktnivå i en del saker.

Det er alvorlig at skoleeier er satt på sidelinjen i slike alvorlige saker.

Rettsikkerhet for den som blir beskuldta (kan vere urettmessig) er ikkje ivaretatt. Elevar og lærarar som ver skulda for noko vert ikkje kontakta i fylkesmannen si sakshandsaming.

Tar til etterretning at dette er vedtatt.

Det er uklart hvordan skoleeier skal involveres i saker som blir klaga inn til Fylkesmannen. I vår kommune har jeg kjennskap til 3 saker der foreldre har meldt saken til Fylkesmannen. I alle tilfellene har rektor lagt skoleeier som kopimottaker av dokumentasjonen som blir sendt inn. I en av sakene har skoleeier fått melding om at vi skal "sørge for at skolen har gjennomfører vedtaket". Vi har ikke blitt involvert i saksbehandlingen.

Jeg kunne tenkt meg at det hadde vært klarer rutiner for dette.

Ang spørsmål om vedtak fra Fylkesmannen føles relevant og gjennomførbare:

- i stor grad føles det relevant og gjennomførbart. Men det er en stor uheldig bivirkning av denne håndhevingen. Alle tiltak treffer ikke godt, blant annet fordi skolen ikke blir hørt gjennom annet enn gjennom dokumentasjon. Fylkesmannen får da ikke nødvendig helhet for å treffe gode nok tiltak. Vi har eksempler på at pålagte tiltak gir for store påkjenninger for enkeltlærere. Fylkesmannen overprøver styringsretten leder har for å tilrettelegge og ivareta sine ansatte.

Er det til barnets beste at skolen kun kan komme med skriftlig dokumentasjon ? Får saksbehandler nødvendig overblikk og helhet?

Vi opplever også en stort fokus rundt detaljer i dokumentasjonen - detaljer vi mener vi ikke kunne visst på forhånd skulle dokumenteres. Eks: "Ikke dokumentert at hensynet til barnets beste er vektet opp mot øvrige hensyn."

Sikre at FM i behandlingen gjør både juridiske og skolefaglige vurderinger.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Vi har erfart at fylkesmannen ikkje har kapasitet til å handsame saker som kjem inn raskt. Erfaring frå vår kommune er at skulen får svært kort frist for å melde inn og dokumentere arbeid når sak er meld til Fylkesmannen. I vårt tilfelle 5 dagar(der 2 av dagane var helg), medan fylkesmannshandsaming etter at alle hadde sendt inn dokument var på 2 mnd. Heldigvis vart saka handtert av skulen lausrive FM sitt arbeid, viss ikkje hadde dette vore sær sars vanskeleg for den saka omfatta.

Vi har også erfart ved fleire høve at skulen må sende inn alle dokument i saka med kopi til foreldre(bortsett frå sensitiv informasjon om andre barn), så får foreldre høve til å kommentere dette/kome med tilleggsopplysningar direkte til FM utan at skulen får mulegheit til o kommentere/dokumentere/dementere. Dette betyr at skulen er "rettslaus" i forhold til skuldingar som vert tekne med i vurdering i saka,. Vi har erfart at FM har gjort vedtak på bakgrunn av slike uttale som heilt klart i beste fall er einseitig og ufullstendige. FM sitt vedtak er ikkje høve til få klagehandsama. Retten til kontradiksjon i forhold til det ein seier skulda for må gjelde også i desse sakene.

Som skoleeier/skolesjef ønsker jeg at Fylkesmannen setter meg på kopilista av alle vedtak de fatter etter § 9a.

Positivt at fokuset på mobbing og krenking har auka, men det er større sjanse for at samarbeidet mellom heim og skule får seg «eit skot for baugen». Det er veldig uheldig.

---

5 dager oppleves veldig kort for rektorene i en del sammenhenger.

Vi har ikke hatt noen saker til Fylkesmannen - vet derfor lite om hvordan det fungerer.

Jeg mener denne nye håndhevingsordningen er god. For å få til en endring av skolens praksis når det gjelder skolemiljø saker, er det hensiktsmessig og nødvendig med en overordnet instans som følger med på hva skolene gjør ved en eventuell klagesak.

Det oppleves krevende at saken går direkte - forbi kommunenivået- til Fylkesmannen. Slik at kommunenivået i flere saker har vært uvitende til saken. I neste omgang tar Fylkesmannen kontakt med et uinformert kommunenivå.

Dette oppleves ikke som en hensiktsmessig, effektiv saksbehandling.

(Ut fra erfaringer har vår kommune gått litt tilbake til tidligere rutiner med krav om melding også til oss. Slik at også vi kan gjennom vår ledelse bidra til å løse saken på et tidlig tidspunkt. - før det går klage til FM.)

Videre går FM inn og pålegger til dels detaljerte tiltak. Dette kan oppleves krevende når det ikke er ut fra en dialog og undersøkende samtaler med skolen, og på siden av ledelse i linja. Viktige momenter i saken kan derfor oversees eller mistolkes. Herunder feks organisering av grupper, mulige personalsaker, skolens faglige ledelse etc.

Vi opplever imidlertid at FM i (de fleste?) sakene er i dialog med kommunenivået på en positiv måte. Problemet er at vi har kommet (for)sent inn.

Det positive med FM sitt økte tilstedeværelse i disse sakene, er at muligens at påleggene blir sett på med større alvor. Igjen er det kanskje tidsfristen som først og fremst presser frem at sakene blir tatt alvorlig på et tidligere tidspunkt enn før.

Tydeligere på hva som kreves av hver enkelt.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Mye av Fylkesmannens arbeid med dette området har ført til at det går ut over de andre oppgavene de skal gjøre overfor kommunene. Vi har kun en sak så langt, men opplever at vi får mindre oppfølging av andre saker. Nytt er at saker som tidligere ble oppfattet som f.eks klage på spesialundervisning nå også går inn under 9a

---

Når en sak oversendes til Fylkesmannen, så erfarer vi at det er liten dialog med skolene før et vedtak kommer i posten. Mens det derimot har vært en langt større dialog med foresatte. Skolene skal oversende alt relevant dokumentasjon, men av og til opplever vi at det dukker opp påstander om i saksutredningen i vedtaket fra Fylkesmannen som er feil. Skolene får dermed ikke mulighet å kommentere dette.

Vi skulle av og til ønsket at det var et oppstartsmøte mellom skolen, foresatte og fylkesmannen. Spesielt i saker som er "låst" og omfattende.

Det er viktig med rask saksbehandling hos Fylkesmannen.

Skolene er blitt mer usikre på når grensen til dokumentasjon er krevende. Skal alle episoder mellom elevene tolkes som mobbing? DSKla rektor ha kunnskap om ethvert ukvemsord, knuffing som skjer i klasserommet? Kan ikke lenger lærer ha en dialog med elevene og øse opp i dette selv? Skal rektor vite alt som skjer i løpet av skoledagen og lage handlingsplaner for dette, vil han bruke veldig mye tid her.

Det kunne med fordel blitt utarbeidet sentrale prosedyrer og sjekklister som ville gjøre det enklere for kommunene og skolene å håndheve loven. I dag må alle finne opp kruttet selv.

Det finnes mange tips og råd, men skjema med mer burde vært sentralt produsert og styrt.

Dette er en svært krevende ordning. Den største utfordringen er å få de som melder mobbe/krenkende saker til også å reflektere over egen atferd. Det er svært positivt at det er nulltoleranse mot mobbing, men det er skapt også noen forventninger om at skolen skal løse det meste. Koplingen mellom juss og pedagogikk er utfordrende, dette ser vi også i møter med fylkesmannen. Det er svært sjelden enkle løsninger på mange av de saker vi er inne i.

Tykkjer det fungerer veldig bra. Viktig med dokumentasjon og at det skal setjast igang tiltak når elevar ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Bra at det er fokus på at alle tilsette på skulen har ansvar for å varsle dersom dei får opplysningar om elevar med ein utrygg skulekvardag.

Dette oppleves som en lovendring som har fungert etter hensikt.

Vi har erfaring fra bare en sak så langt. Mulig henvendelser er avvist av fylkesmannen, men de har jeg ikke fått oversikt over.

Viktig med god dialog mellom Fylkesmannen og skolen/skoleeier i prosessene.

Som skoleeier har vi blitt informert i forkant av behandling hos FM i ca 40% av sakene. Nye interne retningslinjer skal føre til at vi får informasjon om alle sakene som sendes til FM.

Enkelte skoler påpeker at elevens rett står veldig sterkt, og at det i enkelte tilfeller kan oppleves som utfordrende at elevens subjektive oppfatning skal legges til grunn uansett.

FM stiller krav til tidlig og omfattende dokumentasjon som skolen oppfatter som krevende å etterkomme. Terskelen for når undersøkelsesplikten inntreffer oppleves som så lav at den i praksis er umulig å etterkomme i enkelte tilfeller.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Vi er glade for det fokuset som settes på trygge og gode skolemiljø. Vi regner med at håndhevingen av regelverket "går seg til" på alle nivå - og at det oppleves mindre byråkratisk etter hvert som en blir tryggere på krav til aktivitetsplaner og dokumentasjon.

Det blir feil når det i avisene og NRK de siste dagene har vært store overskrifter om at skolene ikke gjør nok i fire av fem mobbesaker. Det kommer ikke godt nok fram at dette er i fire av fem saker som er gått til fylkesmannen. Kanskje blir det sendt 10 % av alle sakene til fylkesmannen. Sannsynligvis ikke så mange. Dersom 10 % av sakene skolene har satt i gang aktivitetsplikten på blir sendt til Fylkesmannen, blir det i 8 % og ikke i 80 % av sakene skolene ikke gjør en god nok jobb. Det er stor forskjell på det!

Her må alle være med på å hjelpe journalistene til å gi en korrekt framstilling slik at de foresatte ser alt det gode arbeidet skolene gjør. Samtidig må det legges til at vi alltid kan bli bedre.

Det kan være utfordringer knyttet til å ha gode rutiner for evalueringsmøter med foresatte og elever slik at foresatte og elev blir trygget på at skolen ikke slipper saken før den har opphørt helt.

Kan være utfordringer med å ta elevens subjektive oppfatning på alvor og samtidig la elever/ansatte som blir beskyldt for ting være uskyldige til det motsatte er bevist.

Det burde vært bedre forberedt. Vi fikk som sagt lite veiledning fra Fylkesmannen i konkrete problemstillinger vi hadde, og deres begrunnelse var at det var nytt for dem også. Forståelig, men frustrerende at vi ikke hadde noen som kunne veilede oss. Når vi ser at i alle sakene som er gått til Fylkesmannen i Telemark, så får klager medhold - så er det grunn for å bli noe urolig. Har vi misforstått?

Særlig 9A-5 saker er krevende, og her var det lite som var avklart i skjæringspunktet mellom Opplæringsloven og Arbeidsmiljøloven. Dette var enormt arbeidskrevende for kommunen å håndtere, og sannsynligvis satt vi i flere kommuner på samme tidspunkt og med de samme problemstillingene - og famlet like mye. Det er uforståelig at det ikke lages mer detaljerte veiledere med maler som kan brukes (eller skal brukes). Dersom slike felles maler og veileder hadde blitt utformet, ville det sannsynligvis både vært en kvalitetssikring og man kunne kalibrert nivå på tvers.

Kommunen har generelt brukt enormt mye tid på ordningen og på 9a-saker i året som er gått, sammenlignet med hva vi forutså. Fokus på å avdekke, forhindre og iverksette tiltak mot mobbing er høyt, og det er i seg selv bra. Så nyordningen er bra - men det kunne med fordel vært bedre forberedt og koordinert for å sikre at vi alle kommer i land på ca samme sted.

Den kan gi muligheter for å bli hørt der en ikke opplever å komme igjennom, slik intensjonen er. Mørketallene kan ha vært/være store. Ordningen er basert på subjektive opplevelser, noe som kan være en styrke. Vår erfaring er at volumet og nivået for når en del foreldre opplever som rettmessig å henvende seg til fylkesmannen kan føre til at alvorlige saker "drukner", likeledes arbeidsmengden dette representerer både hos fm og lokalt. Det § 9a, og da særlig pkt 4 og 6 er ment å avhjelpe, kan ha skapt nytt byråkrati og fokus der det ropes høyest, ikke nødvendigvis der det trengs mest.

Se forrige svar.

Ordninga har vore positiv. Handhevingsordninga fører til at det kjem opp fleire saker på våre skular. Synleggjering og etterspurnad av prosessar og tiltak fremjar betre arbeid med saker som gjeld krenkingar.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Kommunalsjefen er kjent med at det er meldt mobbesaker til fylkesmannen , men det er ikke meldt om saker skriftlig til kommunen på bakgrunn av disse. Dersom det er skoler som blir kontaktet av Fylkesmannen vedrørende 9a har vi en rutine for at skoleledere skal informere adm skoleeier. Kommunalsjefen vil sammen med skolelederne i egen kommune evaluere de rutinene vi har utarbeidet med bakgrunn i ny kunnskap , data og evaluering av enkelthendelser og håndtering av disse.

Den har vist seg å være svært aktuell og nødvendig!

Jeg synes det er vanskelig å svare på de første spørsmålene, da vi ikke har hatt noen saker til Fylkesmannen enda. Men jeg håper jeg kan svare ja på spørsmålene også etter at vi har opprettet en slik kommunikasjon.

Det kan vera ei utfordringa at kommunen ikkje har klagerett på vedtak frå fylkeskommunen. Me vil understreka at nokre av svara er basert på eit svært tyng grunnlag (ei konkret sak).

Vi vet ikke hvor stor del av sakene hos Fylkesmannen vi er involvert i - derfor er svaret 0 tidligere i undersøkelsen. Vi har ingen oversikt over det totale antallet saker som fylkesmannen behandler som vedrører fylkeskommunen - derfor vet vi heller ikke hvor mange vi er involvert i og hvor mange av det totale antallet vi har fått beskjed om.

Ja. Det er en enormt høy terskel i vedtakene for om skolene har gjort det som "med rimelighet kan forventes". Det nedlegges enorme ressurser på skolene i enkeltsaker, så blir vedtaket at foretatte får medhold av Fylkesmannen fordi f eks skolen utarbeidet aktivitetsplanen litt for sent, selv om alle delpliktene for øvrig er oppfylt (og f eks tiltak raskere satt inn enn planens utarbeidelsestidspunkt). Dette oppleves svært frustrerende for de ansatte som har jobbet mye med oppfølgingen. Det har også en side mot etterfølgende erstatningskrav pga medholdet. Det burde i det minste da vært "delvis medhold" slik det var etter tidligere regelverk, eller aller helst at foresatte ikke fikk medhold, men anbefaling til skolen om at planen burde vært utarbeidet tidligere. Skolene får ofte svært korte frister og må be om fristutsettelse. Vi har bedt Fylkesmannen om de kan kontakte skolen FØR vedtaket for å informere om hva de har tenkt av tiltak, slik at skolene har mulighet til å gi tilbakemelding før selve vedtaket, siden de ikke har klagerett. Dette har Fylkesmannen ikke villet gjøre.

Nokon rektorar melder at det er arbeidskrevjande, men at det sikrar elevane eit betre læringsmiljø. Det er det viktigaste. Terskelen for å ta tak i og skriftleggjere saker er lågare no enn tidlegare.

Samarbeidet og dialogen med fylkesmannen underveis i prosesser er mer meningsfylt, og slik jeg opplever det i sterkere grad preget av hensynet til elevens beste og å finne løsninger, enn det var i gammel ordning.

Vedtakene fra FM oppleves som mer konkrete og lettere tilgjengelig språkmessig nå enn de var i starten. Fint også at det ligger en type veiledning i vedtaket.

Dett har medført mye arbeid både på rektorene og kontaktlærere. Kommunen har ansatt flere med miljøterapeutisk kompetanse for å få en annet kompetanse til å avhjelpe i slike situasjoner. Av de sakene som har blitt meldt til Fylkesmannen forrige skoleår har deres vurdering vært at skolene våre har oppfylt aktivitetsplikten med unntak av 1 tilfelle. Denne saken er imidlertid løst etter at vurderinga fra fylkesmannen kom.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Partsbegrepet; ansatte/elever som er nevnt som en del av årsaken får ikke ivaretatt sine rettigheter som part i saken. Dette gjelder spesielt saker der det er anførsler om ansatte har utført psykisk og/eller fysisk mobbing. Det må skilles mellom skoleeier og ansatt.

5-dagersfristen i komplekse saker bør vurderes. Hvilke krav som stilles i forhold til innholdet i aktivitetsplanen.

Hvordan sikrer fylkesmannen/direktoratet kompetansen hos de som skal ta vare på barns rett til medvirkning og barns beste i saker de har til behandling?

- Den har bidratt til at rektorene/skolelederne kommer raskt i gang med undersøkelser og tiltaksplan. De vet at de har kun en uke på seg før foresatte kan ta saken videre til Fylkesmannen.

- Fylkesmannens håndhevingsordning bidrar til at vanskelige saker fortære kommer i et riktig spor.

- Gjennom Fylkesmannens vedtak lærer kommunen/skolene hvordan vi kan utforme bedre og mer treffsikre tiltak for de/de elevene som har fått brutt sin rett til et trygt og godt psykososiale skolemiljø.

Fylkesmannen bør involvere skoleeier i varsler og hendelser de får melding om. Lovverket mangler bestemmelse og sikring av dette. Det sies ikke noe om forventninger til skoleeier og skoleeiers rolle. Handlingslinjen går direkte fra fylkesmannen til den enkelte skole og rektor. Det kan medføre at skoleeier kommer inn i saken på feil tidspunkt.

I varslede saker kan det være vanskelig for fylkesmannen å finne relevante tiltak. Fylkesmannen har ingen mulighet til å kjenne den enkelte skoles forutsetninger og det krever god kompetanse for å kunne gjøre gode vurderinger.

Det er viktig at fylkesmannen fortsetter å holde samlinger om hvordan lovverket skal forstås.

Skule og skuleeigar har svært kort tid på å svare fylkesmannen, noko som likevel er bra med tanke på å vere handlingsretta, men det tek ofte alt for lang tid å få ei tilbakemelding frå same instans på dei einskilde sakene. Det må såleis gjerast noko med fylkesmannen sin kapasitet eller arbeidsmåte i desse sakene, slik at også skulane kan få raskare attendemelding om arbeidet som eventuelt er gjort (eller som må gjerast)

Vi opplever fylkesmannen som en konstruktiv samarbeidspartner i disse sakene, og de gir god veiledning.

I forkant av ny §9A hadde fylkesmannen fagdager om tema, og ga kommunen et veldig godt grunnlag og et godt utgangspunkt for det nye lovverket.

Det er et større fokus på handling, men vi ser likevel at kravet til dokumentasjon er minst like stort i ny ordning.

Spørsmål 3 (i hvor stor andel er skoleeier involvert): Dette spørsmålet lar seg egentlig ikke besvare fordi vi ikke kan vite. Fylkesmannen sender ikke kopi av vedtak til skoleeier, noe vi finner urimelig. For det første kan vi da ikke lære noe av de vedtak som er fatta, for det andre får vi heller ikke fulgt opp videre. Så når vi krysser av på at vi får vite om 30 % av sakene, så er dette gjetting. Vi mener det er rimelig at skoleeier blir informert om saken av fylkesmannen mottar en klage og at vi får kopi av vedtaket. Ellers er det slik at skolene ofte søker bistand fra skoleeier i noen vanskelige saker. Alle saker bli registrert i det fylkeskommunale arkivet.

---

9. Andre kommentarer til den nye håndhevingsordningen:

Det hadde vært bra med en oversikt over hva Fylkesmannen krever av informasjon/dokumentasjon på forhånd, og ikke i etterkant.

Det oppleves at saker kommer til fm svært raskt. Kommunen er kjent med at fylkesmannen tar saken dersom skolens ledelse er informert og at det har gått en uke fra saken ble informert. I flere av sakene har ledelsen ved skolene ikke eller knapt fått nyss om saken før den havner hos fm. Det kan handle om dårlig rutiner for varsling eller undersøkelser, men ikke alltid. Skoleeiernivået får knapt sjanse til å komme på banen før saken ligger hos fm. Vår kommune opplever det som svært positivt at det sendes kopi til skoleeier når det er opprettet saker hos fm på skoler i kommunen.

Det er overraskende at FM har fokus på avvik etter Oll. § 9A-4 "Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak..." når saka i flg. foreldre og skolen har vore løyst gjennom ulike tiltak som eleven sjølv er fornøgd med, og når saka no ser ut til å ha løyst seg. I kursinga som FM hadde i 2017, var det i stor grad fokus på undersøking og handling, og liten grad fokus på skriftlege planar når det skal gjerast tiltak i ei sak. I vår sak var det mykje dokumentasjon, men det var ikkje laga ein skriftleg plan for dette. Det kan sjå ut til å vere behov for å avstemme forståing av denne § opp imot FM's håndhevingsordning for skolemiljø etter opplæringslova §9A-6.

Systemer tar tid å implementere. Digitale løsninger(vi bruker stafettloggen) er uvant for noen ansatte. Løsningene skal spare tid på sikt, men det blir ikke oppfattet slik av alle ennå.
